

KU CHWALE GÓRNICZEGO STANU!

O znaczeniu i ceremoniale wręczania szpad górniczych rozmawiamy z seniorem starej strzechy CBiDGP **JÓZEFEM KOHUTEM**

JEDNĄ Z PIĘKNIEJSZYCH TRADYCJI BARBÓRKOWYCH CELEBROWANYCH W CENTRUM BADAŃ I DOZORU GÓRNICZWA PODZIEMNEGO, PODOBNIEM JAK W WINNYCH ZAKŁADACH GÓRNICZYCH, JEST UROCZYSTOŚĆ NADAWANIA HONOROWYCH SZPAD GÓRNICZYCH ZASŁUŻONYM PRACOWNIKOM. W TYM ROKU TAKIE WYRÓŻNIENIE OTRZYMAŁO TRZECH GWARKÓW. HISTORIA SZPADY GÓRNICZEJ SIĘGA CZASÓW ŚREDNIOWIECZYCH I BRONI, KTÓREJ GÓRNICZY DÓBR ZIEMI UŻYWALI DO OBRONY. OBECNIE JEST TO SYMBOL ZAREZERWOWANY WYŁĄCZNIE DLA NAJBARDZIEJ ZASŁUŻONYCH GWARKÓW.

Każdego roku zwykle 3–5 pracowników CBiDGP otrzymuje szpady górnicze. Jakie warunki muszą oni spełnić, by dostąpić tego zaszczytu?

Szpada górnicza jest przywilejem przyznawanym jako symbol szlachectwa nabytego nie przez urodzenie, ale rzetelną naukę i pracę. Otrzymują je pracownicy mogący wykazać się długim stażem pracy w górnictwie. Mają zatem odpowiednią wiedzę, doświadczenie i poczucie dumy z wykonywanego zawodu. W tym roku uhonorowaliśmy szpadą jednego z najdłużej pracujących gwarków – z górnictwem związany jest od 35 lat.

Józef Kohut, senior starej strzechy w CBiDGP.

Wyróżnienie to może otrzymać zarówno przedstawiciel kierownictwa, osoba dozoru ruchu zakładu górniczego, jak i pracownik techniczny czy fizyczny. W tym wypadku stanowisko czy stopień wykształcenia nie gra roli. Liczą się zaangażowanie i rzetelność w pracy. Swoistym identyfikatorem zajmowanego stanowiska są kolory chwostów przy szpadach. W przypadku górnika jest to kolor czarny z paskiem zielono-czarnym, dla osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego jest on zielono-czarny z paskiem biało-czerwonym. Są jeszcze chwosty biało-czerwone z paskiem biało-czerwonym, zarezerwowane dla pocztów sztandarowych i orkiestr górniczych.

O nadaniu szpady decyduje

– na wniosek położonych osób wyróżnionych – kierownictwo przedsiębiorstwa, w naszym przypadku jest to prezes zarządu spółki.

Wręczanie szpad wiąże się z odpowiednim ceremoniałem, stanowiącym jedną z bardziej uroczystych chwil podczas obchodów święta górniczego.

Ceremoniał prowadzony jest przez seniora starej strzechy. W CBiDGP to ja mam zaszczyt pełnić tę funkcję od kilku lat. Szpady bezpośrednio przekazuje stara strzecha, czyli starsi gwarkowie, już posiadający szpadę. Młodzi kawalerowie, którzy w tym roku uzyskali uprawnienia do noszenia szpad, od przyszłej barbórki mogą występować już jako stara strzecha.

Czy ceremoniał ten jest tworzony indywidualnie przez zakłady górnicze?

Ceremoniały nadania szpad w zakładach górniczych są bardzo do siebie podobne. Najpierw odczytywane są nazwiska osób wyróżnionych wraz z ich zasługami oraz nazwiska gwarków starej strzechy, którzy na polecenie seniora wspólnie występują z grona uczestników uroczystości i ustawiają się naprzeciw siebie. Następnie kawalerowie klękają na jedno

kolano, a stara strzecha pasuje młodych kawalerów, wypowiadając formułę: „Pasuję Cię na Kawalera Honorowej Szpady Górniczej”. Następnie przekazuje im szpady z wygrawerowanym imieniem i nazwiskiem właściciela. To jest moment, w którym pasowani, całując szpadę, wypowiadają słowa: „Ku chwale górniczego stanu”. Na zakończenie prezes CBiDGP wręcza akty nadania szpady.

Do czego zobowiązują posiadanie szpady?

Szpada jest symbolem honoru, wolności i godności górnika. Należy mu się zatem poszanowanie, ale wynikają z tego także obowiązki. Wśród nich najważniejszym jest postępowanie zgodne z zawodem górnika, bycie swoistym wzorem dla młodszych kolegów i dla całego otoczenia, zachowanie godne miana górnika. Bo pamiętać należy, że przywilej noszenia szpady górniczej można stracić.

ROZMAWIAŁA: JOANNA PRUCHNICKA

ZDJĘCIA: CBiDGP

Pasowanie na Kawalerów Honorowej Szpady Górniczej podczas uroczystości barbórkowej w CBiDGP 25 listopada 2015 roku.